

УДК 001.340.15.343

**CRIMES AGAINST PROPERTY WITH SIGNS OF THEFT
IN THE WORKS OF KYIV LAW SOCIETY
ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ З ОЗНАКАМИ РОЗКРАДАННЯ
В РОБОТАХ КИЇВСЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ТОВАРИСТВА**

Pylypchuk O.O. / Пилипчук О.О.

PhD/ к.іст.н.

ORCID: 0000-0002-4738-7201

State University of Infrastructure and technologies

9, Kyrylivska St., Kyiv, Ukraine, 04071

Державний університет інфраструктури і технологій
вул. Кирилівська, буд.9, м. Київ, Україна, 04071

***Анотація.** Статтю присвячено питанням розвитку кримінальної відповідальності за злочини проти власності з ознаками розкрадання в Україні. Проаналізовано історію розвитку українського законодавства з даного питання за часів Київської Русі, Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Гетьманщини і Російської імперії. Зазначено, що злочинство на українських етнічних землях в усі часи було поширеним злочином, пов'язаним із скрутним соціальним становищем населення. Показано, що на всіх етапах історичного розвитку України за злочинство кримінальний закон присуджував суворі покарання, в першу чергу через те, що набуття майна було досить важким процесом. Висвітлено внесок вчених Київського юридичного товариства в дослідження питання розмежування і кваліфікації злочинів проти власності, а також еволюцію інституту співучасті в даному правопорушенні.*

***Ключові слова:** злочини проти власності, злочинство, крадіжка, грабіж, шахрайство, злочини організованою групою, Київське юридичне товариство*

Вступ.

Злочинство, як вид злочину, на сьогоднішній день, має багато облич. Це і крадіжка, і грабіж, і розбій, і шахрайство – усі ці злочини проти власності з ознаками розкрадання є дуже давніми в українському кримінальному праві. Історія їх кваліфікації і покарання сягає найдавніших часів, коли виникли суспільні відносини, що забезпечувались кримінально-правовою охороною. Кожен із цих злочинів має свою правову кваліфікацію. Але шлях формування кваліфікації усіх цих злочинів був довгий.

Історична основа дослідження.

В Київській Русі за злочинство здійснювались найбільш суворі покарання, через те, що набуття майна було пов'язане із великими труднощами. Нерідко за нього платили здоров'ям, а іноді і життям. Навіть за злочини проти життя, здоров'я і честі не було таких суворих покарань. В староруських джерелах, таких як Руська правда, Правда Ярославичів, Широка руська правда згадуються такі злочини, як крадіжка, грабіж, розбій, предметом яких, зазвичай, були земля, тварини, птахи, худоба, річкові і морські судна, одяг та їжа, бджоли, сіно, дрова, речі сільськогосподарського призначення. Особлива увага приділялась конокрадству. Покаранням за ці злочини було вигнання злочинця з общини, продаж його у рабство, конфіскація майна, штраф, а також смертна кара [1].

За часів Великого князівства Литовського до вище перелічених злочинів додалися привласнення, пошкодження чужого майна, незаконне користування майном, було проведено розмежування грабежу і розбою, виділились кваліфіковані склади злочинів. Усе це ми знаходимо в нормах Литовського статуту і Судебнику Казимира 1468 р., який ще мав назву «Письмо».

Цей документ містив норми про відповідальність за групові злочини, переховування і збут викраденого, розбійний напад, організацію злочину, використання майна, добутого злочинним шляхом та інше.

У більшості цих норм описується лише спосіб скоєння злочину, а увесь його склад не розкривається (об'єктивна сторона (час, місце, наслідки, знаряддя, засоби), суб'єктивна сторона (особа, осудність, її вік, вина, мотив, мета, емоційний стан)). Ці характеристики з'являться вже набагато пізніше. А в «Правах, за якими судиться малоросійський народ» грабіж – це взагалі самоправний майновий захват [2].

За козацької доби покарання за злочинство залежало від об'єкту злочину і нанесеної шкоди. Злочинців садили на дерев'яну кобилу, приковували до ганебного стовпа чи гармати. За великий злочин карали побиттям киями чи смертю, але для доказу потрібно двоє свідків. Така жорстка система покарань вимагала дисципліни, адже на Січ приходили різні люди, нерідко сумнівної репутації і моральності [3].

Потрібно сказати, що злочинство – це такий вид злочину, який дуже гарно вказує на економічний і соціальний рівень життя країни. Злочинство особливо піднімає голову в тяжкі часи. Тому в історії українського права ці норми не так було розвинено, як в російському, адже українські етнічні землі входили до складу більш розвинених держав. В російських джерелах права – Судебниках Івана III (1497) і Івана IV (1550) ми зустрічаємо вперше розмежування понять «грабіж» і «розбій» як, відповідно, насильницький і ненасильницький злочин.

До царювання Олексія Михайловича ця країна зазнала особливий період смуту, коли розміри крадіжок і розбоїв були справді величезними. За царювання Олексія Михайловича період смуту і анархії відійшов у минуле, і країна почала будувати більш-менш здорове внутрішнє соціальне життя. В країнах із більш вищим рівнем правосвідомості і соціального розвитку розмежування поняття «злочинство» відбулось значно пізніше.

«Моральне падіння російського суспільства XVII ст. йшло рука об руку з послабленням внутрішнього релігійного благочестя в його членах... Суспільство другої половини цього століття було на роздоріжжі від давньої Русі до нової. В цей час в російському житті промайнуло усвідомлення неспроможності старого, відчувалась потреба змін, яка і почалась із зовнішніх форм – виправлення стародрукованих книжок, що призвело до глибокого перевороту в умах. З'явилися нові вчителі прийшли київські і грецькі монахи, які похитнули недоторканий авторитет старих вчителів, зганьбили їх, охрестивши ім'ям невігластва» [4].

В Соборному укладенні царя Олексія Михайловича 1649 р. грабіж починає виділятися із поняття «злочинство» в самостійний злочин. В ньому була глава 21, яка вміщувала основні норми із раніше складеної Статутної

книги розбійного наказу. Вперше насильницьке викрадення чужого майна отримує види у Військових артикулах Петра I, згодом в Наказі Катерини II 1871 р. «Про суд і покарання за злочинство різних родів». Злочинство починає розділятися на злочинство-грабіж, злочинство-крадіжку, на злочин з насиллям і без. З'являється поняття «привласнення» і «шахрайство». До останнього стали відносити кишенькову крадіжку, заволодіння чужого майна шляхом обману. При цьому шахрайство відносилось до категорії «грабіж», тобто злочин, скоєний відкрито. В більш пізніх наказах Російської імперії в окрему категорію виділяється розбій. При чому це був злочин першого ступеня, а крадіжка грабіж – другого. Адже за своєю природою розбій і грабіж завжди були відкритим злочином, а крадіжка – таємним.

У Зведенні законів Російської імперії 1832 р. до системи злочинів проти власності входили святотатство, розкриття могил з метою пограбування, злочини проти казенного майна, викрадення, розбій, підпал, шахрайство, крадіжка, грабіж. Це вже злочини більш складної конструкції притаманні в юридичних поняттях більш розвиненому суспільству. В Укладенні про покарання кримінальні і виправні 1845 р. – першому Кримінальному кодексі Росії ця система була дещо вужчою – крадіжка, грабіж, розбій і шахрайство. І кваліфікувались ці злочини відповідно до різних видів власності, існуючих на той час: приватної, державної і колективної. Хоча і після видання Зведення законів Російської імперії в законодавчих актах відбувалась плутанина стосовно кваліфікації даних злочинів.

Виклад основного матеріалу.

В другій половині XIX ст., із розвитком капіталістичних відносин і появою нових верств населення, активно змінювалось і ставлення законодавця до даного питання. На засіданнях Київського юридичного товариства ми зустрічаємо низку доповідей, присвячених злочинам проти майна. Так, на засіданні Товариства 22 грудня 1879 р. професор Д.Г. Тальберг представив доповідь «Історичне походження існуючого в Укладенні про покарання поділу насильницького викрадення чужої власності на два види: розбій і грабіж», у якій він звернув увагу на те, що діюче Укладення про покарання кримінальні і виправні стосовно розкрадання чужого майна мало такі особливості, які не зустрічались в жодному із кримінальних кодексів. Наприклад, виділення поняття «грабіж» в окремий вид злочину. Натомість як в теорії кримінального права і в іноземному законодавстві його вважали лише найбільш легким випадком злочинства – викрадення чужої власності. Він стверджував, що до 1649 р. поняття грабіж взагалі не існувало у вітчизняному законодавстві.

У обговоренні виступів професор Л.С. Білогіриць-Котляревський, який зазначив, що не можна стверджувати відсутність того чи іншого злочину, якщо на нього немає прямої вказівки. Так, у Ст.7 Візантійського договору 911 р. кн. Олега з греками і у Ст.5 Візантійського договору кн. Ігоря 944 р. з греками є статті, які хоч і не вживали термін «грабіж», але кваліфікація описаних злочинів вказувала на грабіж майна, рівнозначного поняттю XIX століття. З іншого боку він вказував на те, що злочин не можна кваліфікувати як грабіж, якщо в ньому не було корисливих інтересів. Адже в XIX ст. саме так

кваліфікували грабіж [5].

Професор О.Ф. Кістяківський зазначив, що якщо в історії кримінального права не зустрічається термін «грабіж», то це не значить, що його не було ні в судебниках, ні в Книгах розбійного приказу, ні в Укладенні царя Олексія Михайловича. Що, з нашої точки зору, видається сумнівним доказом, адже юриспруденція любить точні вказівки. На крайній випадок вона застосовує аналогію права чи аналогію закону, про що в даній тезі не говорилось.

Підвів ризику під цим діалогом П.К. Скорделлі, який чітко висвітлив принципи розмежування даних понять категорії «злочинство». Зокрема зазначив, що у XVI, XVII, XVIII ст. розбій і грабіж розглядалися як тотожні поняття через те, що в їх кваліфікації існувало два елемента: напад на власність і напад на особу. В обох випадках першочергове значення мав напад на власність, а насилля, яке при цьому здійснювалось, мало другорядне значення. А в XIX ст. розбій вже розглядався як напад на особу, а не на майно, тому і законодавчі норми його було розміщено у розділі злочинів проти особистості [6].

На сьогодні й досі не у всіх європейських країнах є поняття «грабіж». В Кримінальному кодексі України є розділ VI «Кримінальні правопорушення проти власності». Так, Ст. 185–187 вказують, що крадіжка – це таємне викрадення чужого майна, грабіж – відкрите викрадення чужого майна, розбій – напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу. Окрім цих злочинів до вказаної категорії входять вимагання, шахрайство, привласнення, розтрата майна, умисне знищення або пошкодження майна, самовільне зайняття земельної ділянки або будівництво, придбання, отримання, зберігання чи збут майна, отриманого кримінально протиправним шляхом (Ст.189–198 ККУ) [7].

З іншого боку на злочинські злочини подивився у своїй доповіді «Про злочинство – крадіжку шайкою» професор Л.С. Білогриць-Котляревський, розглянувши суб'єктивну форму злочину, зокрема співучасть. Зокрема він зазначив, що крадіжка шайкою, як кваліфікований вид крадіжки, не мала історичних прецедентів у вітчизняному законодавстві. З'явилась вона в 1845 р. в Укладенні про покарання під дією іноземних законодавств. Точного визначення поняття «шайка» не існувало, тому це питання вимагало роз'яснень законодавця. Окремі норми, найближчі до вказаного поняття кваліфікували шайку як товариство, утворення для скоєння злочинів. Пояснення Сенату розділяли два види шайки: а) утворена з метою здійснення однієї крадіжки і б) утворена з метою багатьох крадіжок. Доповідач вважав цей розподіл невірним. Що шайка може складатись мін з двох осіб. Злочин вважався скоєним шайкою навіть у тому випадку, коли якщо шайка утворилась саме для цього злочину.

В обговоренні Д.Г. Тальберг зазначав, що злочинство шайкою не є новим поняттям. В джерелах права XVI ст. вже існувало поняття шайки, адже було створено губні установи для боротьби із розбоєм, організованими групами у вигляді шайки. Крім того, завжди існували розбійники, які здійснювали

злочини шайкою. Не погодився він і з тим, що для створення шайки двох осіб не достатньо. Потрібно не менш трьох-чотирох, адже в таких організованих групах завжди був розподіл повноважень (організатор, виконавці тощо).

В.С. Стрельников також зазначив, що двох осіб для шайки мало, адже існувала різниця між розбійним злочином, скоєним шайкою і простим злочином, скоєним за домовленістю. А М.А. Розов зазначив, що в Укладенні про покарання була чітка пряма вказівка на те, що шайка – це організація із розподілом повноважень [8].

На сьогодні в загальній частині Кримінального кодексу України, в розділі VI «Співучасть у кримінальному правопорушенні» у Ст. 28 проводиться градація злочину, здійсненого кількома особами. Вона є загальною і стосується не тільки злочинів. Кримінальне правопорушення визнається таким, що вчинене групою осіб, якщо у ньому брали участь декілька (два або більше) виконавців без попередньої змови між собою; за попередньою змовою групою осіб, якщо його спільно вчинили декілька осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку кримінального правопорушення, домовилися про спільне його вчинення; вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого кримінальних правопорушень, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи; вчиненим злочинною організацією, якщо він скоєний стійким ієрархічним об'єднанням декількох осіб (п'ять і більше), члени якого або структурні частини якого за попередньою змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації кримінально протиправної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших кримінально протиправних груп [7].

Але справді фундаментальною працею стала монографія професора Л.С. Білогриць-Котляревського «Про злочинство-крадіжку за російським правом», яка побачила світ у 1880 році. У цій роботі він зазначив, що злочинство займало ледь не перше місце в списку злочинів за кримінальною статистикою у другій половині XIX століття. Але цьому предмету було присвячено дуже мало наукових праць.

В даній роботі він досить детально проаналізував гл. 21 Соборного укладення 1649 р., де детально розглянув поняття і значення злочинства, його предмет, злочинну дію, систему покарань, співучасть тощо. Зокрема зазначив, що в даному документі різниці між скоєною крадіжкою і замахом на крадіжку різниці не було, тому і покарання за них було однакове. А от за приготування до злочину покарання не передбачалось, як не передбачалось воно і в Литовському статуті, який був джерелом і основою тлумачення для даного нормативно-правового акту. Розбійники отримували гірше покарання, ніж злодії. Цікаве те, що недонесення про злочин каралось законом, в сучасному українському законодавстві ні.

Вчений підкреслював, що в цілому в документі спостерігається досить жорстокі санкції до злодіїв. *«В них [причинах тілесних покарань] потрібно шукати пояснення того духу залякування, який так рельєфно виступає в актах, які йдуть після укладення. Такий тероризм не був результатом свавілля законодавця... Він був викликаний потребами часу, який, виявляючи все більші і більші розміри суспільного зла, у вигляді злодійства і розбоїв, викликав в законодавця думку про необхідність більш суворої репресії проти цих злочинів»* [4, С.58–59]

Автор зазначав, що з метою виправлення злочинців і формування з них соціально-корисних членів суспільства, останніх після тюрми висилали на Лівобережну Україну, на службу. Усі види крадіжки він розділяв на кваліфіковані (церковна, крадіжка коня на службі) і привілейовані (польова, родова крадіжка, в городі, риби в ставку, крадіжка зброї на службі, злодійство в царському дворі).

Після царювання Олексія Михайловича наприкінці XVII – на початку XVIII ст. різкого зменшення злочинності не відбулось, тому царський уряд час від часу видавав окремі накази стосовно злодійства і всякого насилля. В цей період здійснювалась колонізація злочинцями Сибіру. Було скасовано смертну кару за злодійство. Зменшився елемент залякування при покаранні.

За часів правління Петра I у 1716 р. було видано Військові артикули. Автор назвав це джерело права уламком від творів іноземного юридичного життя. Взагалі ця наукова праця цікава різкими негативними висловлюваннями автора стосовно всього, що не стосується Росії. Хоч автор і був етнічний українець, з перших сторінок в давній науковій роботі відчувається дух російського патріотизму. Це говорить про вкорінення російської правосвідомості в його наукових поглядах. Його історія була історією Російської імперії.

Про реформи Петра I, особливо його джерела права він відгукувався різко негативно, вважаючи, що за великим прагненням підняти Росію на інший рівень цивілізації, Петро I не замислювався над тим, що його закони ще повинні були відповідати юридичному життю держави, до якої потрібно було ставитись обережно і з повагою.

Називаючи даний документ твором помилкової думки законодавця, автор одночасно звернув увагу на поняття цінності вкраденого, зокрема поділ крадіжки на велику і маленьку, і на повернення смертної кари за злодійство.

Ще гірше негативно вчений висловлювався про українську козаччину. Незважаючи на те, що вчений XVII ст. називав Москву *«вертепом злодіїв і розбійників, де не було безпеки ні вдень, ні вночі, а московська поліція була безсила»*, найгіршими злодіями він вважав козаків: *«Суспільство простолюдинів в інших місцях не тільки не чужалося злочинців, а навпаки, іноді бачили в них молодців, наділених ідеальною силою духу і фізичної міцності. Розбійники, що гуляли по південно-східній Україні, уособлювали в собі ідеал вільного життя російського простолюдина XVII століття. Він тягнувся до цього ідеалу своїм душевним світом, він його уособлював в відомих образах, які й зобразив в народних піснях. Дивне, напрочуд, явище. Розбійник, мандруючий*

степенями і живущий своє життя розбоями, грабежами, злочинами раптом стає ідеалом, що розігрівало фантазію простолюдина XVII століття... Можливо в цьому і ховається причина солідарності мирного населення із злочинцями, яких вони приймали радо, приховували в себе крадене ними майно, ділились з ними награвленим» [4, С.14]

Далі, описуючи стан російського суспільства до початку XIX ст. автор підкреслював той факт, що злочинність, зокрема злодійство, після правління Петра I, не зменшувалось. Особливо в країні царювало хабарництво. В наказі Катерини II 1871 р. «Про суд і покарання за злодійство різних родів» злодійство вже поділялось на крадіжку, грабіж і шахрайство.

Початок XIX ст. автор назвав часом, «коли російський юридичний дух почав виходити із попереднього невизначеного, неясного стану, того стану, коли він йшов вперед більш напомацки, ніж свідомо і став на шлях свідомого культурно-прогресивного руху». Вчений наголошував, що у Зведенні законів Російської імперії усі норми, що стосувались злодійства, перейшли із попереднього законодавства, особливо із Соборного укладення 1649 року. В Укладенні про покарання 1845 р. з'являється поняття грабіж.

Таким чином, дослідження показує нам, що норми, які стосувались злочинів проти власності з ознаками розкрадання, склали основу кримінального законодавства на кожному етапі його кодифікації. Їх розвиток на пряму залежав від розвитку самих майнових відносин у минулому.

Поряд із тим, що дана наукова праця була написана на високому науковому рівні, дослідження можна назвати ґрунтовним і комплексним, з іншого боку вона наскрізь пронизана пропагандою російського самодержавства. Дивує те, що Л.С. Белогриць-Котляревському на момент її написання було всього 25 років, і це була його магістерська робота. Цю роботу дуже позитивно сприйняла проросійська частина науковців Києва, тому її півтора року (1880–1881) друкували невеликими частинами у журналі «Университетские известия» в кожному номері [9].

Такі радикальні проросійські погляди вчений проніс через все життя. у 1908 р. він став членом-засновником Київського клубу російських націоналістів – шовіністичної антиукраїнської організації, що активно працювала в Києві до 1917 року. Організацію було створено після революції 1905 р. з метою охорони розповсюдження ідей російського націоналізму, боротьби з антиросійськими вченнями, зокрема українофільством і діяльністю свідомих українців в Україні. Вони мали дуже сильну підтримку царату, о особі царя Миколи II і П. Столипина.

Л.С. Білогриць-Котляревський, як і більшість членів клубу був етнічним українцем, але не визнавав нічного українського. Українську мову вони називали жаргоном, а українську історію – вигадкою. Серед членів Київського юридичного товариства активними членами організації ще був професор Д.І. Піхно, Я.М. Бернер, О.Д. Білімович та інші.

У 1919 р., внаслідок червоного терору більшість членів клубу було розстріляно більшовиками. В газеті «Більшовик» м. Києва від 25 травня 1919 р. було надруковано: «В першу чергу пішли пани із стану російських

націоналістів. Вибір було зроблено вдало і ось чому. Клуб «російських націоналістів» з Шульгіним і Савенко в голові був самою потужною опорою царського трону, в нього входили поміщики, домовласники і купці Правобережної України... Скільки не було урядів після революції, жодний з них не чіпав піхновського гнізда. Тому вся маса чорносотенної буржуазії, яка голосувала за «російський список», і в числі досягала 53 000, відчувала себе в Києві спокійно... Розстріл клубу російських націоналістів, розбиваючи організацію «хліборобів-власників» – протофісовських Голициних, Кочубеїв і т.п. дає гарний урок і українській чорній сотні» [10].

Висновки.

Як бачимо, на прикладі дослідження даного питання, що поряд із розглядом нагальних наукових юридичних питань, в Київському юридичному товаристві, які в Київському університеті загалом, негласно точилась етнічна боротьба проросійських і проукраїнських вчених, що мало величезне значення саме для юридичного товариства. Адже право, як відомо, тісно і невід'ємно пов'язане із державою, тому і розвиток тих чи інших юридичних понять нерозривно пов'язаний із соціокультурною ситуацією в країні. Ця боротьба особливо загострилась після революції 1905 р., коли в українському суспільстві стали відбуватись безповоротні зміни. Крапку в цій боротьбі поставили більшовики – третя сила, яка у 1919 р. остаточно знищила УНР і прийшла на українські землі на довгі 72 роки.

Література

1. Русская правда. Памятники русского права. М., 1952. Вып. 1: Памятники права Киевского государства X–XII вв. 287 с.
2. Беницький А.С. Відповідальність за причетність до злочину та співучасть у злочині за Литовським статутом 1529 р. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. №2. С.347–355.
3. Тараненко М.Г. Правовідносини, судоустрій, злочини та покарання на Запорізькій Січі. *Вісник НТТУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. Випуск 3/4 (35–36). 2017. С.117–122.
4. Белогриц-Котляревский Л.С. Воровство-кража по русскому праву. К. 1880. С.11–13.
5. Бибииков М.В. Русь в византийской дипломатии: договоры Руси с греками X в. *Древняя Русь. Вопросы медиевистики*. 2005. № 1 (19). С. 5–15.
6. Тальберг Д.Г. Историческое происхождение суда в Уложении о наказаниях деяния насильственного похищения чужой собственности на два вида: разбой и грабёж. Протокол №16 КЮО от 22 декабря 1879 г. *Университетские известия*. 1880. №7. С.233–278.
7. Кримінальний кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> Дата звернення: 6.10.2020.
8. Белогриц-Котляревский Л.С. Про воровство-кражу шайкой. Протокол №12 КЮО от 27 октября 1879 г. *Университетские известия*. 1880. №6. С.166–172.

9. Белогриц-Котляревский Л.С. Воровство-кража по русскому праву. *Университетские известия*. 1880. № 1. С.1-48.
10. Красный терор. *Большевик*. 1919. 25 мая. С.1.

Referenses

1. Russian truth. Monuments of Russian law. M., 1952. Vols. 1: Monuments of law of the Kiev state X-XII centuries. 287 p.
2. Benytskyi A.S. Responsibility for involvement in the crime and complicity in the crime under the Lithuanian Statute of 1529. *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2013. №2. P.347–355.
3. Taranenko M.H. Legal relations, judicial system, crimes and punishments in the Zaporizhzhya Sich. *Bulletin of NTTU "KPI". Politology. Sociology. Right*. Vols. 3/4 (35–36). 2017. P.117–122.
4. Belogrits-Kotliarevskii L.S. Stealing-theft under Russian law K. 1880. С.11–13.
5. Bibikov M.V. Russia in Byzantine diplomacy: treaties of Russia with the Greeks of the X century. *Ancient Russia. Questions of medieval studies*. 2005. № 1 (19). P. 5–15.
6. Talberg D.G. The historical origin of the court in the Code of Punishment for the act of forcible theft of another's property in two forms: robbery and burglary. Minutes №16 KLS of December 22, 1879. *University News*. 1880. №7. P.233–278.
7. Criminal Code of Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> Access date: 6.10.2020.
8. Belogrits-Kotliarevskii L.S About theft-theft by a gang. Protocol №12 KLS dated October 27, 1879. *University News*. 1880. №6. P.166–172.
9. Belogrits-Kotliarevskii L.S. Stealing-theft under Russian law. *University news*. 1880. № 1. P. 1–48.
10. Red Terror. *Bolshevik*. 1919. 25 May. P.1.

Summary. *The article is devoted to the development of criminal liability for crimes against property with signs of theft in Ukraine. The history of the development of Ukrainian legislation on this issue during the times of Kievan Rus, the Grand Duchy of Lithuania, the Commonwealth, the Hetmanate and the Russian Empire is analyzed. It is noted that theft in the Ukrainian ethnic lands has always been a common crime related to the difficult social situation of the population. It is shown that at all stages of Ukraine's historical development, criminal law imposed severe punishments for theft, primarily because the acquisition of property was a rather difficult process. The contribution of scientists of the Kyiv Law Society in the study of the delimitation and qualification of crimes against property, as well as the evolution of the institution of complicity in this offense is highlighted.*

Keywords: *crimes against property, theft, robbery, fraud, organized crime, Kyiv Law Society*

Науковий консультант: д.і.н., проф. Стрелко О.Г.

Статтю відправлено: 1.12.2020 г.

© Пилипчук О.О.